

Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet

Postboks 8063 Dep
0030 Oslo

Saksbehandler: Mathieu Veulemans

Vår dato: 31.05.2011

Deres referanse: 201100545-/GJOFJS

Høringssvar fra Forbruker Europa – Utkast til ny lov om tidsparter, langtidsferieprodukter mv.

Forbruker Europa viser til høringsbrev fra BLD vedrørende implementeringen av Europaparlaments- og rådsdirektiv (EF) nr. 2008/122 av 14. januar 2009 om forbrukervern med hensyn til visse aspekter ved avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte (heretter kalt direktivet eller det nye timesharedirektivet).

Som departementet påpeker bygger det nye timesharedirektivet på prinsippet om totalharmonisering slik at man ikke kan innføre regler som avviker fra direktivet. Det er derfor hensiktsmessig at man ved den nasjonale gjennomføringen legger seg nært opp til direktivets ordlyd. Departementet står uansett fritt til å bestemme form og midler, så lenge det materielle innholdet i nasjonal rett stemmer med direktivet. Direktivet tar sikte på å gi forbrukere rettigheter (hovedsakelig angrerett), samt pålegger næringsdrivende plikter (forbud knyttet til markedsføring, forskuddsbetaling, mf.). Det er derfor viktig at de privatpersoner som er berørt av direktivet er i stand til å forutberegne sin rettstilling.

Departementet understreker at det ikke finnes noe organisert bransje i Norge som driver med timeshare, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte, noe som må tas i betraktning ved innføringen av direktivet.

Departementet ber nærmere høringsinstansene om å komme med synspunkter især vedrørende fem punkter, som Forbruker Europa vil gå gjennom, i tillegg til forsinkelsesrenter.

1. Forbud mot visse typer markedsføring

Markedsføring er spesielt regulert i direktivet, ved siden av direktivet om urimelig handelspraksis. Næringsdrivende er forpliktet til å tydelig angi i innbydelse arrangementets kommersielle art. Departementet er av den oppfatning at direktivet 2005/29/EF allerede forbyr urimelig markedsføring (villedende, aggressiv og annen urimelig handelspraksis overfor forbrukere). På dette punkt kan direktivets artikkel 3 derfor anses som gjennomført i norsk rett, gitt bestemmelsene i markedsføringsloven.

I henhold til direktivet kan timeshare videre ikke markedsføres som en investering. Dette argumentet har stor gjennomslagskraft hos forbrukere. Departementet antar med rette at forbudets bakgrunn er at man innen EU har erfart mye villedende markedsføring rundt dette moment. I så fall vil denne type markedsføring også være villedende, og som følge av dette også omfattes av markedsføringsloven. Bestemmelsen er allikevel så spesifikk at departementet har tatt den med i utkast til ny lov om tidsparter, langtidsferieprodukter mv.

Det foreligger her en liten forskjellsbehandling mellom de to aspekter av markedsføring som direktivet forbyr. Av pedagogiske hensyn kan det eventuelt rettes ved å nevne begge forbud i lovutkastet. Dette vil også være i samsvar med direktivets niende fortale: *"I betraktning av produktenes art og den handelspraksis, der er knyttet til timeshare, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte, er det relevant å vedta mere detaljert og spesifikke bestemmelser om opplysningskrav og salgsfremmende arrangementer"* enn direktivets om urimelig handelspraksis.

2. Forsinkelsesrenter – Mislighold av opplysningsplikten

Hvis selger forsømmer å orientere forbrukere om angrerett, forlenges angrefristen opptil tre måneder og 14 dager eller ett år og 14 dager. Departementet påpeker at dersom forbrukere benytter seg av angreretten, må selger betale forsinkelsesrenter på det beløpet forbrukeren har innbetalt. Det er sant at forsinkelsesrenter er knyttet til angreretten, men de er først og fremst knyttet til forbud mot forskuddsbetaling så lenge angrerettfristen løper ut. Selgers forpliktelser om å tilbakebetale det innbetalte beløpet, samt forsinkelsesrenter, kunne derfor muligens tas med innen utkast til loven § 9.

3. Forskuddsbetaling - Videreføring av forbud mot bruk av veksler, omsetningsgjeldsbrev

Departementet er av den oppfatning at forbudet mot bruk av veksler og omsetningsgjeldsbrev ikke bør videreføres siden dette spesifikke forbudet ikke kan utledes av direktivet. Ifølge direktivet *"Forbudet mot forskuddsbetaling gjelder til næringsdrivende eller en tredjepart innen utløpet av angrerettsfristen bør gjøres klarere for å forbedre forbrukerbeskyttelsen."* Formålet med direktivet er klart å forbyr forskuddsbetaling, og forbudets generelle ordlyd taler for at enhver form for forskuddsbetaling ikke er tillatt. Forbruker Europa er derfor av den oppfatning at det ikke er nødvendig å videreføre det spesifikke forbudet siden den formodentlig fanges opp av direktivet.

4. Lovvalg og vernetting - Videreføring av tidspartloven § 4 annet ledd

Direktivet bygger på totalharmonisering slik at EFTA-statene ikke kan beholde eller innføre bestemmelser som avviker fra direktivet. Rettstilstanden vil derfor være harmonisert innen EØS-området. Spørsmål om lovvalg innen EØS er derfor unødvendig.

Når det gjelder vernetting henviser direktivets fortaler til at forordning 44/2001 kommer til anvendelse for hvilke domstoler som har domsmyndighet. I Norge er det Luganokonvensjonen (som tilsvarer forordning 44/2001), som kommer til anvendelse. Med rette understreker departementet at vernetingsklausuler i forbrukeravtaler som virker urimelige kan forbys og tilsidesettes etter enten markedsføringsloven eller avtaleloven § 37. På bakgrunn av dette er Forbruker Europa av den oppfatning at det ikke er behov for å videreføre tidspartloven § 4.

5. Tilsyn og klagemuligheter

Direktivet stiller krav om passende sanksjoner for å sørge for at dets bestemmelser etterleves. Departementet påpeker at direktivet ikke har noe krav om straffesanksjon. I den forbindelse vil Forbrukerombudet føre tilsyn med at næringsdrivende innretter seg etter bestemmelsene i markedsføringsloven. I den forbindelse ser det ut som sanksjonene er virkningsfulle, står i forhold til overtredelsen og virker avskrekkende, med den følge at direktivets krav virker oppfylt. Forbruker Europa er i tvil om den nye loven kan vise til at Forbrukerombudet fører tilsyn i henhold til markedsføringsloven, stort sett av pedagogiske hensyn.

6. Forbrukeropplysning - Utenomrettslig tvisteløsning

"Medlemsstatene oppmuntres til utarbeiding og innføring av egnede og virkningsfulle klage- og erstatningsordninger for utenrettslig løsning av forbrukertvister i henhold til dette direktiv, og skal eventuelt oppmuntre næringsdrivende og deres bransjeorganisasjoner til å opplyse forbrukerne om at slike ordninger finnes."

I motsetning til andre europeiske land finnes det i Norge ingen organisert bransje. Det faller inn under mandatet til Forbrukerrådet og Forbruker Europa å informere forbrukere om deres rettigheter.

FTU behandler saker som faller inn forbrukerkjøpsloven, håndverktjenesteloven og angrerettloven. Fra et rettslig perspektiv, og innenfor det nye timesharedirektivets virkeområde, står angreretten sentralt. Disse bestemmelsene er blitt innført i lovutkastet, og ikke i angrerettloven. Dette innebærer at sakene knyttet til langtidsferieprodukter ikke kan bringes inn for Forbrukertvisteutvalget.

Et offentlig utvalg har gått gjennom nemndbehandling av forbrukertvister i Norge (NOU 2010:11). Utvalget foreslår å utvide saksområdet til FTU til å gjelde kjøp og salg av bolig. Departement foreslår

derfor å utvide eiendomsmelingslovens virkeområde til *"omsetning av tidsparter som gjelder fast eiendom og faller inn under lov om tidsparter, langtidsferieprodukter"*. Dette passer bra for deltidsbruksrett (tidsparter) som kan ta flere former (sameiemodell, indirekte eiendomsrett gjennom aksjer, andeler, eller lignende, bruksrettmodell), men som gjelder fast eiendom, i motsetning til andre langtidsferieprodukter (blant annet feriekubber som gir rett til rabatterte ferie) som kan ha en bredere dimensjon enn bare fast eiendom.

Ifølge direktivet skal medlemsstatene arbeide for at det finnes utenomrettslige tvisteløsninger for forbrukertvister etter direktivet. Forbruker Europa vil kunne bistå forbrukere å få klagen behandlet i utlandet enten ved mekling eller nemndbehandling. Klagenemnd finnes for eksempel i Portugal, men for tiden ikke i Spania. Den spanske stat har ennå ikke implementert direktivet, og vi vet ikke om de skal opprette en klagenemnd i den forbindelse. Belgia, Frankrike, Luxembourg har for eksempel ikke opprettet klagenemnder innen langtidsferieprodukter.

Departementets utredning av bransjen i Norge tyder på at det ikke er formålstjenlig å opprette en klageordning for langtidsferieprodukter. Muligens kan FTUs kompetanseområde utvides til å inkludere den reviderte eiendomsmeglingsloven.

Med vennlig hilsen

Forbruker Europa

Mathieu Veulemans